

Verslag Inspiratiecollege Zware groepen in de VE

Wat is 'zwaar'? Is dat een groep met 50% doelgroepkinderen of met 80% of 100%? Wat voor de één zwaar is, is voor de ander een uitdaging of vooral intensief. 'Zwaar' is daardoor geen objectief woord, maar het is wel iets wat enorm leeft, want we hadden meer dan 380 aanmeldingen. Bovendien kregen we l veel goede vragen van deelnemers vooraf, waarvoor dank! Deze vragen zijn van tevoren met onze gastsprekers gedeeld en zij hebben die in hun presentaties verwerkt.

Vragen?

Mocht je vraag na het college nog niet voldoende beantwoord zijn: mail ons op goab@sardes.nl en wij koppelen je aan de juiste persoon.

Webinar terugkijken

Heb je het webinar gemist of wil je het nog een keer terugkijken, dan kan dat [hier](#). Ook de presentatie staat hier.

Gasten

Te gast waren Annerieke Boland (lector Jonge Kind Ipabo en auteur van *De kracht van Spel*), Ingrid Zoer en Dorine Morsink (regiomanagers bij Kind & Co Ludens) en Luka Fleuren (gemeente Stichtse Vecht). Arne Maat (gemeente Utrecht) was helaas ziek, maar het verhaal van Utrecht en van Nieuwegein is verteld door Ingrid Zoer, zeer ervaren in beide gemeentes.

We vroegen onze gasten wat 'zwaar' voor hen betekent en in de chat werd hier ook op gereageerd. De volgende quote vat het algemene beeld goed samen:

'De kinderen zijn niet zwaar, maar de opeenstapeling van hun complexe ondersteuningsvragen maakt wel dat het als zwaar ervaren wordt door de pedagogisch medewerkers.'

Deze uitspraak leidde tot een uitwisseling van kansen voor ondersteuning van het werkveld, duiding van de doelgroep en beelden voor de toekomst.

Extra handen

Dat ondersteuning nodig is, wordt door iedereen onderkend. Maar de manier waarop verschilt. Het begrip 'extra handjes' doet geen recht aan de professionaliteit van de extra ondersteuning, daar was iedereen het over eens. Hoe kan de ondersteuning eruitzien (uiteeraard afhankelijk van het gemeentelijk budget)?

- Intern regisseur aanstellen (een IB'er maar dan van de kinderopvang)
- Professionals die niet goed gehechte kinderen 1-op-1 begeleiden bij hun start
- Liever extra tijd voor de vaste krachten in plaats van extra ondersteuning van anderen
- Peuterplusgroepen (kan meestal niet van GOAB-gelden)
- Overgang peuters-kleuters is moeilijk verschillende initiatieven: peuterverlenging van 3 maanden / aanvangsgroep bij de kleuters / voorafgaand aan plaatsing op de basisschool 3 maanden extra ondersteuning
- Groep verkleinen naar 12 bij 100% doelgroep
- Observeren op de groep door het samenwerkingsverband
- De inrichting van je ruimte kan ook je 'extra handen' zijn
- Extra ondersteuning in de vorm van een 3^e pm'er, hoeft niet VE-gecertificeerd te zijn

- BBL (Beroepsbegeleidende leerweg) in de VE mogelijk maken (wordt door het ministerie momenteel verkend)
- Studenten Orthopedagogiek laten meedraaien
- Zet de coach in om medewerkers te versterken
- Actief de samenwerking zoeken met partners als de gemeente, het wijkteam en het onderwijs
- Betsy van Asselt (kov Dronten): VE-thuisbegeleiding is een waardevolle aanvulling. Daarnaast werken wij met Intermediaire ouderbetrokkenheid. Zij helpen bij toeleiding tot kinderopvang, leggen uit waar op de POV aan wordt gewerkt en gaan samen met ouders mee naar het basisonderwijs. Naast VE-thuisbegeleiding is dit een soort brugfunctionaris.
- Samenwerken met ouders: de pedagogische driehoek – bv huisbezoeken, thuisbegeleiding bij 1,5 – 2,5 jaar – kinderen stromen dan door naar de peuteropvang

Doelgroepkinderen hebben doelgroepouders – kansen in het voorveld 0-2 jaar

Deze uitspraak werd breed gedeeld. Zonder de context van het gezin en het betrekken van het voorveld (0-2 jaar) mis je cruciale aanknopingspunten.

Door de harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk is de natuurlijke verbinding met het overige welzijnswerk verdwenen. Daardoor is begeleiding bij de 0-2 leeftijd kwetsbaarder geworden. Dat wordt inmiddels deels gedekt door de aandacht voor de eerste 1000 dagen in het project Kansrijke Start maar er zijn ook andere goede mogelijkheden zoals VE-thuisbegeleiding, Spelgroepen/spelbegeleiding en BoekStart/Instapje.

Kalenderleeftijd en ontwikkelleeftijd – het ervaringstekort

Peuters vertonen dreumesgedrag en kleuters vertonen peutergedrag. Kinderen komen binnen met een enorm ervaringstekort en er wordt getwijfeld of het CJG wel genoeg zicht heeft op het ontstaan van dit ervaringstekort. Wat betekent dit voor je curriculum? Advies van Ingrid Zoer: let hierop bij het maken van resultaatafspraken met je gemeente. Ontwikkelingsprongen zijn niet te meten, dus meet op het handelen van pedagogische medewerkers. In Utrecht is daartoe o.a. een gemeentelijk kwaliteitskader opgesteld (zie [Utrecht](#)). Daarbij geldt: laat het programma niet te knellend zijn. Kinderen hebben TIJD nodig. Hun spel is belangrijker dan de methode.

De kracht van spel

Behalve dat dit de titel van Annerieke Bolands boek is, is het in de VE ook een sleutel tot succes. Hoe het spel van jonge kinderen eruitziet, hoe je ze tot spel krijgt en hoe je dat spel verrijkt, daar gaf zij ons een interessant college over. Elke samenvatting doet de inhoud tekort. We halen daarom een aantal punten specifiek voor de zware groepen hier aan, maar adviseren om vooral [het college](#) terug te kijken (van minuut 23:30 tot 55:00).

- De relatie staat op 1!
- De 3 V's Verkennen, Verbinden, Verrijken, precies in die volgorde, extra belangrijk op VE
- Aansluiten bij ontwikkeling, interesses en voorkeuren van peuters
- Ruimte geven en voorspelbaarheid bieden
- Uitdaging in kleine stapjes

Vanuit de chat over spelontwikkeling:

- *Omdat het spelen zo vroeg begint is het vooral belangrijk dat ouders in de leeftijd van 0-2 spelbegeleiding krijgen vanuit externe projecten zoals vroeger Samenspel en/of Samentaal / Spel aan huis / Instapje – Opstapje*
- *Aanbod van spelochtenden*

Herijking VE nodig

Het gaat al lang niet meer alleen om taalachterstand. De vraag werd in de chat opgeworpen: 'moeten wij dit wel doen? Is dit niet het werk van orthopedagogen?' 'Zwaar' valt lang niet altijd binnen de doelgroepdefinitie en er is veel andere problematiek. Om die reden hebben ze in Utrecht bijvoorbeeld de expats uit de definitie gehaald. En wat werkt in plaats A hoeft niet te werken in plaats B. Dat kan afhangen van de doelgroep, van de GOAB-gelden, van de grootte van je organisatie en ook van het politieke klimaat in de lokale coalitie en van de vakkundigheid van de ambtenaar (en de aanbieder). Met een voorbeeld uit Utrecht:

- [Vernieuwd Utrechts kwaliteitskader \(UKK\) geeft onderwijsprofessionals handvatten voor de educatie van het jonge kind | GOAB](#)

In de discussie kwam nog het wegvallen in de afgelopen jaren van het welzijnswerk aan de orde, waardoor hun rol op het gebied van signalering en preventie en de laagdrempelige aanpak is verdwenen en vaak niet is opgepakt.

Ook kwamen de peuters met een extra ondersteuningsvraag ter sprake. Dit raakt aan de zware VE groepen, maar is wel een apart onderwerp. Dit komt later in het schooljaar terug in een aperte bijeenkomst voor genodigden. Er werden waardevolle tips uitgewisseld die wij nu wel met jullie willen delen.

Vanuit de chat over de aanpak van peuters die extra ondersteuning nodig hebben:

-Den Bosch kent "vliegende" brigades: op aanvraag van Pm'er kan via het zorgoverleg een specialist worden "ingevlogen" om te observeren, mee te kijken en mee te denken over wat dit kind in deze groep nodig heeft en wat de Pm'er daarvoor nodig heeft en kan inzetten.

-Kinderstad Tilburg): inzet van pedagogisch didactisch specialisten op de zwaarbelaste peutervoorzieningen. We zien daarin een meerwaarde omdat we deskundigheid echt toevoegen aan de groep en niet steeds deskundigheid die ad hoc wordt aangeboden.

-Inzet Alert4you

Hoe verder?

We hadden met gemak 1,5 uur extra kunnen vullen, zoveel inspirerende voorbeelden en herkenbare dilemma's kwamen er voorbij op dinsdag 12 december. Met dank aan de inhoudelijke kennis en betrokkenheid van deelnemers en gasten, die ons denken verder hebben geholpen. De oproep om het ministerie van OCW maar eens op werkbezoek te sturen werd goed ontvangen. Het VE-ondersteuningsteam gaat hier werk van maken.

Wat staat er dit schooljaar nog op de planning?

- Webinar VE en personeelstekort, wat doet dat met de kwaliteit (20 maart)
- Fieldlab zorgpeuters (voor genodigden, in april)